

tagne Gange igaar, og han har ogsaa sagt det idag, at „efter de overordentlig store Fordele, som Godseierne faae ved denne Lov“ osv. — og saa er det ærede Medlem selv med til at stille Forslag om, at disse Fordele, som han paaberaaber sig, skulle stryges. Et maa det ærede Medlem indskrænke sig til; vil han paaberaabe sig de overordentlige Fordele, som Godseierne faae, saa maa han lade dem blive staaende; thi ellers kan han ikke paaberaabe sig dem som Grund til at faae Noget til den anden Side. — Jeg skal nu gaae over til de Bestemmelser, som findes i § 1 om de 20 Aar i Forbindelse med Spørgsmaalet om Størelsen af de Dvotadele, som skulle tilstaaes Fæsterne. Det er sagt, at naar Bestemmelserne om de 20 Aar blive staaende, faaer Gaarden ikke ved den Auction, der afholdes over den, en saadan forøget Værdi, at det kan forsvares at afgive en Deel af Kjøbesummen til Fæsterens Efterladte. Nu skal jeg først beraabe mig paa hele Nigsdagens Affstemning i 1856. Naar jeg siger „hele Nigsdagen“, vil jeg dog for ikke at møde Indvendinger bemærke, at der var 5 Medlemmer i Folkethinget, som stemte imod, medens 81 stemte derfor; altsaa hele Landstinget eenstemmigt og Folkethinget med 81 mod 5 stemte for det Grundlag, som jeg er gaaet ud fra ved Affattelsen af mit Lovforslag. Det er i Overenskomsten sagt som det 4de Punkt, at ved den Auction, man vilde have, vilde: „den ifølge Placat 7de Juni 1806 bestaaende Indskrænkning med Hensyn til Brugen af Selveiengaarde bortfalde 20 Aar efter Lovens Udgivelse for alle de Gaarde, som ere i Selveiendom og for alle de Gaarde, som senere ere kjøbt til Selveiendom, 20 Aar efter at dette er skeet“. Altsaa, denne Overenskomst gaaer ud paa, at Fæstevangen ifølge Placat af 7de Juni 1806 skulde vare 20 Aar, efterat Gaarden var solgt ved Auction. Ved Siden deraf er der et andet Punkt, som siger, at der skulde tilstaaes Bondens Efterladte $\frac{1}{3}$ til $\frac{1}{4}$ af Kjøbesummen. Dengang fandt alt-

saa hele Nigsdagen, at Auction over Gaarden med Fæstebaandet hvilende paa den i 20 Aar var en saadan Værdiforøgelse af Gaarden, at man skulde give Fæsterens Efterladte $\frac{1}{3}$ til $\frac{1}{4}$ af det ved Auctionen udbragte Beløb. Og, mine Herrer, det lader sig ikke heller benægte, at der er en væsentlig Forskjel paa Gaardens Værdi efter Auction, selv om de 20 Aar blive staaende, og den Værdi, som den har havt tidligere. Jeg behøver jo ikke for det høie Thing at opfriske, hvilke Indskrænkninger der paahviler Gaardene som simple Fæstegaarde, men jeg skal erindre om, at naar den simple Fæstegaard gaaer over til at blive Selvetergaard, vinder den det, at det kan sees, at Fæstevangen uden Videre ophører. Naar man nu i 20 Aar vedbliver at beholde Fæstevangen, saa vindes det, at enhver Kjøber af Gaarden ved, at om 20 Aar har han den aldeles fri for Fæstevang. Det er allerede en betydelig Værdiforandring fra tidligere. Men dernæst kommer her til, hvad de ærede Medlemmer maaskee ikke ville tillægge nogen Betydning, men hvad jeg dog tror, der bør tillægges megen Betydning; det er, at fra det Dieblit, da en saadan Gaard er bleven solgt efter Auction, vil det ikke falde Staten eller Lovgivningsmagten ind at anvende den Ret, den har til yderligere Indskrænkninger. Den vil fra Lovgivningens Side staae uørt i den tilbagestaaende Tid; medens den ellers vilde været undergivet enhver følgende Lovgivnings Bestemmelser, vil den nu frigjøres for i det Hele at staae under et saadant Tilsyn fra Statens Side, der kan anvendes stadig ved Paalæg af nye Indskrænkninger. Dette har ogsaa sin Værdi. Altsaa, jeg siger nu, ligesom Nigsdagen i 1856 sagde, at en Trediedeel til en Fjerdedeel til Fæsterens Efterladte er en billig og retfærdig Dvotadeel, naar Gaarden faaer den Ret, som Selvetergaarde ellers have, nemlig at Fæstevangen bortfalder efter 20 Aars Forsløb. Jeg skal dog, inden jeg gaaer over til de Betragtninger, hvorfra vi holde saa stærkt paa denne Bestemmelse, endnu nævne, at naar